

Vítězné projekty národního kola soutěže Správná praxe

 30.06.2022

WINNING PROJECTS OF THE NATIONAL ROUND OF THE GOOD PRACTICE COMPETITION

Hana Hlavičková

Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i., hlavickova@vubp-praha.cz

bezpečnost a ochrana zdraví při práci

BOZP

správná praxe

soutěže

projekty

podniky

Abstrakt

Článek představuje vítězné projekty národního kola 15. ročníku mezinárodní soutěže Správná praxe, která proběhla v rámci kampaně Zdravé pracoviště pořádané v letech 2020–2022 pod názvem Zdravé pracoviště si posvítí na fyzickou zátěž.

Klíčová slova: bezpečnost a ochrana zdraví při práci, BOZP, Správná praxe, soutěže, projekty, podniky

Abstract

The article presents the winning projects of the national round of the 15th International Good Practice Competition, which took place as part of the Healthy Workplace Campaign 2020-2022 under the title Healthy Workplaces Lighten the Load.

Keywords: occupational safety and health, OSH, good practice, competitions, projects, enterprises

Úvod

Soutěž [Správná praxe](#) je tradičně součástí celoevropské kampaně Zdravé pracoviště pořádaná v letech 2020–2022 pod názvem [Zdravé pracoviště si posvítí na fyzickou zátěž](#), vyhlášena byla Evropskou agenturou pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (dále EU-OSHA).

Soutěž si klade za cíl ocenit podniky, které významným a inovativním způsobem přispívají k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (dále BOZP) tím, že na pracovišti předcházejí muskuloskeletálním poruchám. V Evropě jde o nejčastější onemocnění související s prací. Konkrétním cílem soutěže je vyzdvihnout nejlepší příklady podniků, které na pracovišti aktivně předcházejí muskuloskeletálním poruchám a eliminují je. EU-OSHA hledá příklady, které prokazují holistický přístup k řízení BOZP, přičemž jak zaměstnavatelé, tak zaměstnanci se zavázali, že budou na prevenci

muskuloskeletálních poruch spolupracovat. Opatření musí být udržitelná i přenositelná. Jde o reálné příklady inovativních a účinných přístupů k řízení BOZP za účelem prevence muskuloskeletálních poruch.

Soutěž Správná praxe pomáhá poukazovat na přínosy dobré úrovně BOZP a slouží jako platforma pro sdílení a podporu osvědčených postupů v Evropě. Projekty mohou přihlásit všechny společnosti z členských států, kandidátských zemí, potenciálních kandidátských zemí a zemí Evropského sdružení volného obchodu (ESVO).

Muskuloskeletální poruchy

Muskuloskeletální poruchy jsou v Evropě nejrozšířenějším zdravotním problémem souvisejícím s prací a patří k nejčastějším příčinám zdravotního postižení, pracovní neschopnosti a předčasného odchodu do důchodu. Podle údajů z šestého průzkumu pracovních podmínek v Evropě (European Survey of Enterprises on New and Emerging Risks, ESENER) si na muskuloskeletální poruchy stěžují přibližně tři z pěti pracovníků v Evropské unii. V důsledku toho tyto poruchy nejen snižují kvalitu života jednotlivých pracovníků, ale mají i velmi neblahý vliv na podniky a ekonomiku jednotlivých zemí. Tento problém je proto třeba řešit s cílem zlepšit zdraví a pohodu pracovníků, zvýšit konkurenceschopnost podniků a snížit zátěž pro vnitrostátní systém zdravotní péče.

Rizika související s pracovními polohami, vykonáváním opakovaných pohybů, únavnými či bolestivými pozicemi, nošením nebo přemísťováním těžkých břemen – všechny tyto velice časté rizikové faktory na pracovišti mohou zapříčinit muskuloskeletální poruchy. Vzhledem k rozšířenosti muskuloskeletálních poruch souvisejících s prací je zřejmé, že je nutno zvýšit informovanost o jejich možné prevenci.

Toho lze dosáhnout zvyšováním povědomí o muskuloskeletálních poruchách souvisejících s prací a o tom, jak je důležité, aby zaměstnavatelé, vedoucí pracovníci a zaměstnanci spolupracovali při prevenci a řízení těchto poruch. Systematická pomoc podnikům s otázkami prevence muskuloskeletálních poruch spočívá v poskytování praktických rad a pokynů, příkladů osvědčených postupů a případových studií, jakož i dalších informačních materiálů a zdrojů.

Soutěž Správná praxe byla spuštěna při oficiálním zahájení kampaně v říjnu 2020. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, které je národním partnerem EU-OSHA, vyzvalo podniky k předložení projektů svědčících o úspěšných postupech inovativního a účinného řízení BOZP v souvislosti s prevencí muskuloskeletálních poruch na pracovišti. Soutěž byla rozdělena do dvou kategorií, pro podniky do 100 zaměstnanců a podniky nad 100 zaměstnanců. Hodnotící komise do finále národního kola soutěže Správná praxe vybrala projekt **Rotace práce ke snížení poruch horních končetin při výrobě silničních vozidel** společnosti ŠKODA AUTO a.s., který se zaměřil na řízení rotace zaměstnanců v praxi.

Stručný popis vítězných projektů národního kola

1. místo: ŠKODA AUTO a.s.

Projekt **Rotace práce ke snížení poruch horních končetin při výrobě silničních vozidel** se zaměřil na řízení rotace zaměstnanců v praxi. Rotace byla realizována na třech pracovištích: logistika montáže, linka náprav a linka baterií pro elektrovozy.

O projektu

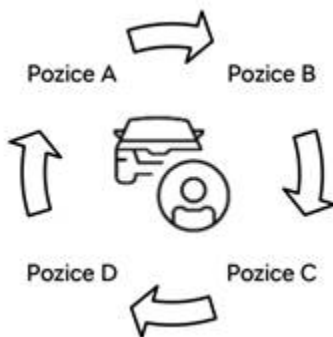
Provozy ve ŠKODA AUTO jsou velmi rozmanité, od výroby komponent až po výrobu vozu. Každý z provozů má svá specifika v oblasti pracovního prostředí, podmínek pro výkon pracovní činnosti, typu práce, skladů personálu apod. Pracoviště jsou v maximální možné míře automatizovaná a robotizovaná. Nicméně podíl manuální práce zůstává vysoký.

Specifika linkových prací zahrnují práce ve vnuceném tempu u montážních linek (stoj nebo sed u drobných dílů) i práci

na konečné montáži linky vozů (jednostranná, nadměrná a dlouhodobá zátěž) zaujímáním nefyziologických pracovních poloh a manipulací s montovanými díly a s ručním nářadím. Mimolinková pracoviště se vyznačují zejména svými nároky na ruční manipulaci s břemeny (např. pracoviště logistik).

ŠKODA AUTO ve spolupráci s odbory KOVO trvale usiluje o snížení rizikových pracovišť z pohledu ergonomie a fyziologie práce. Vzhledem k tomu, že vždy není možné zcela odstranit riziko na pracovišti technickým opatřením, např. manipulátorem, je velice důležité nasadit také organizační opatření.

Řízení rotace bylo uvedeno do praxe v roce 2021 a realizováno na třech pracovištích - na logistice montáže, lince náprav a lince baterií pro elektrovozy. Před zavedením řízení rotace bylo vybráno celkem 309 zaměstnanců s rizikem týkajícím se zátěže drobných svalů ruky a předloktí, zátěže kardiovaskulárního systému při práci a pracovní polohy. Po zavedení řízení rotace bylo možno u 83 % zaměstnanců navrhnout přeřazení do nerizikové kategorie, 17 % zaměstnanců zůstalo v riziku z důvodu, že situaci není možné plně vyřešit organizačně a řeší se dále technickými a osobními opatřeními.

Zavedením řízení rotace se 258 zaměstnanců nedostalo do rizika.

Faktory úspěšnosti tohoto řízení spočívají:

- ve včasném zhodnocení rizik, ve spolupráci a aktivním zapojení zaměstnanců;
- ve spolupracujícím přístupu vedení provozu a odborných útvarů (průmyslové inženýrství, technologové), v podpoře a schválení orgánů státního dozoru v oblasti hygienických rizik;
- ve spolupráci pracovního lékařství a personalistiky;
- v podpoře a spolupráci sociálního partnera odborů KOVO.

2. místo: Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra

Projekt **Posilování pohybového zdraví** se zaměřil na péči o vlastní pohybové zdraví u příslušníků bezpečnostních sborů, resp. pracovníků rezortu Ministerstva vnitra České republiky, a tím zvýšil standard BOZP.

O projektu

Muskuloskeletální poruchy neboli onemocnění pohybového aparátu se stávají nejběžnějšími příčinami jak snížení pracovní výkonnosti a spokojenosti zaměstnanců, tak nemocí z povolání. Hlavní příčinou je nedostatečná nebo neúčinná péče o vlastní pohybové zdraví u pracovníků.

Správné pohybové návyky jsou klíčové pro prevenci zdravotních potíží nebo zranění pohybového aparátu. V dnešní době jsou u většiny populace zásadně narušeny v důsledku sedavého životního stylu nebo nevhodných forem fyzické zátěže. „Pohybová inteligence“, tedy povědomí o zásadách zdravého pohybu, je u většiny zaměstnanců na nedostatečné úrovni, a to i v profesích, u nichž je pohyb a fyzická námaha součástí každodenního výkonu pracovní

činnosti. Je nutné pracovníky motivovat ke změně a vysvětlit její důležitost, současně jim také nabídnout účinné postupy, které jim ke změně pohybových návyků a správné rekonvalescenci a regeneraci pomohou.

Uskutečněná řešení:

- systémová podpora preventivní péče o pohybové zdraví;
- praktické instruktážně vzdělávací semináře na téma pohybového zdraví,
- instruktážní materiály,
- motivace k péči o pohybové zdraví,
- vzdělávání v oblasti péče o pohybové zdraví,
- ukázky efektivních postupů cvičení.

Pro úspěch projektu a prováděných opatření se podařilo získat velkou podporu Oddělení specializované metodiky ze strany vedení Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra (ZSMV). To umožnilo realizaci uvedených kroků projektu, především realizaci vzdělávacích akcí a publikační činnosti, potřebnou komunikaci informací, zvýšení zájmu pracovníků o problematiku zdraví nebo nutnou systémovou spolupráci vedení organizace, zástupců odborů i pracovníků v oblasti BOZP, a to nejen v rámci ZSMV, ale i v rámci celého rezortu Ministerstva vnitra ČR.

3. místo: Aptar Čkyně s.r.o.

Projekt **Manipulace s břemeny (manipulace s kartony, nádobami na stravu a odpad či s granulátem)** se zaměřil na eliminaci nepříjemných pracovních poloh v souvislosti s fyziologicky nevhodnými polohami zad a horních i dolních končetin a na předcházení muskuloskeletálním poruchám (dále MSDs). U všech manipulačních činností byla provedena ergonomická analýza za účelem vyhodnocení rizikových faktorů (pracovní poloha, svalové síly, doba trvání, frekvence) s využitím SW HumanTech a SW PMS Ergo Audit a stanovena technická, organizační a výchovná opatření k eliminaci rizika vzniku MSDs.

O projektu

- **Manipulace s kartony** – snížení rizika vzniku MSDs o 70 %, realizovaná opatření:
  - technická opatření - zpracování a výroba manipulačního stolu pro lepení kartónů;
  - organizační opatření - zpracování pracovního postupu na základě respektování správných fyziologických poloh zad, horních končetin, krku; úprava layoutu pracoviště za účelem zlepšení pohybového a pracovního prostoru operátora logistiky – horizontální dosah; jednání s dodavatelem kartónů o úpravě výšky na manipulačním prostředku (max. 150 cm – vertikální dosah);
  - výchovná opatření - proškolení operátorů logistiky o pracovním postupu při lepení kartónů s cílem eliminace vzniku MSDs.
- **Manipulace s nádobami na stravu** – snížení rizika vzniku MSDs o 49 %, realizovaná opatření:
  - technická opatření - navrhnout konstrukční řešení a provést úpravy na kovové vestavbě umístěné k plášti budovy a v prostoru výdeje stravy (manipulace s boxy na stravu z palety do prostoru výdeje stravy); zpracování konstrukčního návrhu a výroba technického prostředku pro manipulaci s boxy na stravu v prostoru výdeje stravy (eliminace ruční manipulace s břemeny); využití technických prostředků (vysokozdvíhací vozík) pro manipulaci s břemeny (boxy na stravu) z prostoru před kovovou vestavbou do prostoru výdeje stravy (výška 330 cm).
  - organizační opatření - určení, vytýčení a označení prostoru pro uložení Euro palety s dřevěným hrazením – oddělení údržby; zpracování pracovního postupu pro bezpečnou manipulaci s nádobami na stravu za použití technických prostředků.
  - výchovné opatření - proškolení osob (údržba, logistika) o pracovním postupu Manipulace s nádobami

- na stravu.
- **Doplňování granulátu** – snížení rizika vzniku MSDs o 56 %, realizovaná opatření:
  - technická opatření - výběr dodavatele technického prostředku a jeho nákupu (vakuový manipulátor pro eliminaci rizik vzniku MSDs při ruční manipulaci s břemeny při doplňování granulátu (eliminace rizikové pracovní polohy, celkové svalové zátěže a lokální svalové zátěže);
  - organizační opatření - stanovení layoutů a prostor pro umístění vakuových manipulátorů (sklad A, G), prostor nádraží (rozvod granulátů ke vstřikovacím lisům); zpracování pracovního postupu pro ruční manipulaci s břemeny (pytle s granulátem), která bude v současné době známá, a eliminace identifikovaných zdrojů nebezpečí (Analýza rizik SW HUMANTECH, SW PMS Ergo audit);
  - výchovná opatření - proškolení zaměstnanců o ovládání a pracovním postupu při používání vakuového manipulátoru (pytle s granulátem) – pracovní pozice zásobovač materiálu.
- **Manipulace s nádobami na odpad** – snížení rizika vzniku MSDS o 67 % realizovaná opatření:
  - technická opatření - výběr a nákup vhodného technického prostředku (pojízdný vyklápěč popelnic DHS ZP06 – firma Denios) pro eliminaci rizik vzniku MSDs při ruční manipulaci s nádobami na odpad v prostoru centrálního sběrného místa (eliminace vzniku rizikové pracovní polohy, celkové svalové zátěže a lokální svalové zátěže); výměna koleček u manipulačního vozíku na svoz odpadů; snížení valivého odporu a eliminace síly potřebné k tlačení vozíku;
  - organizační opatření - stanovení layoutů a prostor pro umístění pojízdného vyklápěče popelnic DHS ZP06;
  - výchovná opatření - proškolení zaměstnanců o ovládání a pracovním postupu při používání pojízdného vyklápěče popelnic DHS ZP06.

Dne 31. 5. 2022 byly v moravskoslezském městě Opava předány ceny za Správnou praxi společnostem, které se zapojily do národního kola evropské soutěže v rámci kampaně Zdravé pracoviště.

[Síť národních kontaktních míst EU-OSHA](#) shromáždila projekty a nominovala národní vítěze do celoevropské soutěže. 39 společností postoupilo do evropského kola a svou účastí v soutěži přispěly ke zlepšování pracovního prostředí v Evropě. Budou zveřejněny v publikaci EU-OSHA, která bude distribuována po celé Evropě a zpřístupněna na internetových stránkách agentury.

EU-OSHA v rámci 15. ročníku mezinárodní soutěže Ceny za správnou praxi ocenila [8 vítězných a 8 doporučených příkladů](#), které úspěšně řeší muskuloskeletální poruchy. Společnosti a organizace z celé Evropy dokazují, že zapojení všech zúčastněných přináší mnoho výhod bezpečnějšího a zdravějšího pracoviště.

Vzorová citace

HLAVIČKOVÁ, Hana. Vítězné projekty národního kola soutěže Správná praxe. *Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti* [online]. 2022, roč. 15, č. 1-2. Dostupný z: <https://www.bozpinfo.cz/josra/vitezne-projekty-narodniho-kola-souteze-spravna-praxe>. ISSN 1803-3687.

Autor článku:
[Hana Hlavičková](#)